

Beantwoording Technische Vragen

Aan: Verenigde vergadering
Onderwerp: Beantwoording technische vragen commissie BOD
Datum: 11 09 2018

Aanpassing belastingstelsel waterschappen

I Vragen uit en naar aanleiding van de beeldvormende VV van 29 augustus jl.

Fractie Partij voor de Dieren

- *Vragen mevr. Bleyie*
 1. Waarom betalen de agrariërs de WS-heffing niet per ha?
 2. Waarom hoeven de wegbeheerders maar max. 100% te betalen, terwijl ze veel vervuilen?
 3. Waarom worden de tarieven niet inkomensafhankelijk gemaakt of de drempel voor kwijtschelding verhoogd (denk aan de groep die net boven de kwijtschelding zit)?
 4. 4VE: in een keer 100,= EURO per jaar meer; is er geen eerlijker systeem?
 5. Natuur gaat van 5% naar 30% ongebouwd, is dat niet teveel?
 6. Graag zou ik willen weten waarom de verschillen zo groot zijn vwb het betalen van waterschapsbelastingen en de agrarische sector verdeeld over de verschillende waterschappen. Bij Rijnland betalen zij het minst en bij het HHNK het meest.
 7. Even in het kader van het profijtbeginsel en de vervuiler betaalt. Graag zouden wij een grafiek willen zien wat agrariërs precies betalen onder het huidige stelsel en wat zij straks gaan betalen indien het nieuwe systeem doorgang zou vinden. Uit de presentatie wordt dat namelijk niet heel duidelijk.

Antwoord

1. Elke belastingplichtige die grond bezit, dus ook agrariërs, betaalt watersysteemheffing gebaseerd op het aantal ha: Tarief ongebouwd per hectare.
2. Met een toeslag van 100% worden de kosten van piekafvoer en groot waterbezwaar gecompenseerd. De huidige toeslag van 300% was ter afvlakking van de weeffout. (N.b. De weeffout kan worden samengevat als de onevenredig hoge waterschapsheffing voor agrarische grondeigenaren als gevolg van het feit dat ook infrastructuur (met een hoge economische waarde) binnen de categorie ongebouwd, niet zijnde natuurterreinen, valt.)
3. Aangezien het uitgangspunt van het belastingstelsel is "de gebruiker, vervuiler, kostenveroorzaker, belanghebbende betaalt" is door de commissie niet gekozen om de tarieven inkomensafhankelijk te maken en de drempel voor kwijtschelding te verhogen. Kwijtscheldingsbeleid kan het waterschap te allen tijde herzien.
4. Het introduceren van 4 v.e. past het beste binnen het kostenveroorzakingsbeginsel. Een andere, minder vergaande oplossing zou ook mogelijk moeten zijn.
5. Bij de laatste belastingherziening in 2009 had de wetgever bedacht dat het tarief Natuur op 20% van tarief Ongebouwd uit zou komen. In de uitwerking pakte dit echter veel lager uit (1 tot 2% van het tarief Ongebouwd). Er is nu doorgeslagen op het uitgangspunt van 2009.
6. Op dit moment worden de kostenaandelen bepaald op basis van economische waardeverhoudingen tussen gebouwd, ongebouwd en natuur. Dit kan per waterschap verschillen. Het tarief Ongebouwd van Rijnland ligt nu boven in de middenmoot: €82,75 per ha. Het laagste tarief 2018 is bij waterschap Limburg: €34,69 per ha en

de hoogste is bij het hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard: €109,93 per ha.

7. Uit eerste technische berekeningen, die uit het gebiedsmodel rollen, zijn de nieuwe kostenaandelen voor Rijnland: Ingezetenen 47,5%: Gebouwd 35,7% en Ongebouwd: 16,8%. Dit betekent dat het tarief Ongebouwd uitkomt op €196,42 (nu €82,75) en voor Natuur €58,92 (nu €4,00). Dit is zonder gebruik te maken van de bestuurlijke bandbreedte (plus of min 15%).

Vragen mevr. Boomsma

Het nieuwe belastingsysteem hanteert het profijtbeginsel; groepen die profiteren moeten hiervoor betalen. Hoe is de huidige verdeling van kosten die Rijnland maakt naar categorie? Ingezetenen, Bebouwd, Onbebouwd en Natuur?

De CAB concludeert dat Natuurterreinen net zoveel verontreinigen als wegen en agrarische bedrijven, zodat het principe 'De vervuiler betaalt' binnen de nieuwe categorie Onbebouwd tegen elkaar kan worden weggestreept.

Om welke verontreinigingen door natuurterreinen gaat het? Hoe verhouden de werkzaamheden van Rijnland voor deze verontreinigingen zich ten opzichte van werkzaamheden voor verontreinigingen door wegen en agrarische bedrijven?

Antwoord

De huidige kostentoedeling is: 50% voor Ingezetenen, 43,5% voor Gebouwd, 6,4% voor Ongebouwd en 0,1% voor Natuur. Dit is gebaseerd op de Kostentoedelingsverordening watersysteembeheer Rijnland 2015 (KTV).

De CAB concludeert dat diffuse verontreiniging van oppervlaktewater komt vanuit meerdere bronnen zonder een wegingsfactor.

Verontreiniging door natuurterreinen zijn bijvoorbeeld uitwerpselen van vogels (o.a. aalscholverkolonies) en afvalstoffen uit veengronden. Verhoudingen tussen natuurterreinen, wegen en agrarische bedrijven zijn niet aan te geven.

Fractie VVD

• Vragen dhr. Bakker

Naast opm. over de consistentie van het voorstel (of beter gezegd het gebrek daaraan) is het de vraag of Rijnland in staat is om op basis van nu beschikbare cijfers uitwerking te geven aan het kostentoerekeningsmodel voor het waterbeheer.

Dus: hoeveel kosten maken wij om de functies landbouw, tuinbouw, natuur, recreatie, wegen, bebouwd etc.(?) in stand te houden? Kunnen we die kosten dan toerekenen aan de oppervlakte van elke categorie? Zo ja, welke tarieven zou dat dan opleveren?

Over die uitkomst kan de VV dan de politieke discussie voeren.

(De getoonde uitwerking voor Rijnland ging ervan uit dat de tarieven binnen de beleidsruimte wel ongeveer gelijk zouden kunnen blijven. Die benadering doet geen recht aan het voorstel en leidt tot discussie bij de categorieën die zich tekort gedaan voelen. Een goede doorrekening kan die discussie in goede banen leiden wanneer de VV zou instemmen met de principiële andere benadering (kostentoerekening i.p.v. vervuiler betaalt)).

Antwoord

Kosten kunnen niet worden toegerekend aan de verscheidene functies. Op grond van de Waterschapswet en het Waterschapsbesluit worden in de KTV de kosten toegedeeld aan 4 heffingsplichtige categorieën (zie eerste tabel op pag. 5).

Uit eerste technische berekeningen, die uit het gebiedsmodel rollen, zijn de nieuwe kostenaandelen: Ingezetenen 47,5%: Gebouwd 35,7% en Ongebouwd: 16,8%. Dit leidt, zonder gebruik te maken van de bestuurlijke bandbreedte van 15%, tot de volgende praktijkvoorbeelden:

Gebiedsmodel: Praktijksituaties (€)	2018 huidig stelsel	2018 vlgs. beoogd nieuw stelsel	Zuiverings-heffing	Water-systeem-heffing	Verskil in €	Verandering in %
1 Eenpersoonshuishouden, geen eigenaar	163	162	66	96	-1	-0,8
2 Tweepersoonshuishouden, geen eigenaar	277	228	133	96	-49	-17,7
3 Tweepersoonshuishouden, woning WOZ-waarde € 200.000	330	270	133	137	-60	-18,2
4 Vierpersoonshuishouden, geen eigenaar	277	361	265	96	84	30,3
5 Vierpersoonshuishouden, woning WOZ-waarde € 200.000	330	402	265	137	72	21,9
6 Procesindustrie, WOZ-waarde € 30 mln., 1.400 v.e.	87.950	99.055	92.778	6.277	11.105	12,6
7 Groothandel, WOZ-waarde € 2,4 mln., 10 v.e.	1.212	1.165	663	502	-47	-3,9
8 Klein bedrijf, WOZ-waarde € 600.000, 3 v.e.	332	324	199	126	-8	-2,3
9 Agrarisch bedrijf, WOZ-waarde € 3,48 mln, 40 ha, 3 v.e.	4.410	8.784	199	8.585	4.374	99,2
10 Glastuinbouwbedrijf, WOZ-waarde € 420.000, 3 v.e.	283	287	199	88	4	1,3
11 Wegenpakket 500 ha.	165.500	196.416	0	196.416	30.916	18,7
12 Natuurgebied, opp. 10 ha.	40	589	0	589	549	1373,1

Fractie Agrarisch & Bedrijven

- *Vragen dhr. De Vries*

Deze vragen zijn vanuit de LTO aan alle waterschappen voorgelegd. In overleg met de Unie van Waterschappen zijn deze vragen van een antwoord voorzien.

A. Vragen m.b.t. het proces

Er is sprake van een veel te krappe voorbereidingstijd, zeker als rekening wordt gehouden met de zomervakantieperiode, het tot op heden ontbreken van de doorrekeningen van het BBP voor ons waterschap en het ontbreken van de harde gebruiksaanwijzingen voor het vaststellen van de toerekening naar de zes basisproducten (aan te leveren door de CAB/UvW).

Daarnaast is het gehele traject inmiddels al zo'n 3,5 jaar onderweg, zodat een goede en intensieve bestuurlijke voorbereiding over zo'n ingewikkelde materie minimaal gepast en noodzakelijk is.

Concrete vraag: uitstel van behandeling in de VV van de UvW uitstellen met 2 maanden.

Antwoord

In zijn vergadering op 7 september jl. heeft het Uniebestuur alle signalen die zij over de procedure had ontvangen afgewogen. Het Uniebestuur heeft gesteld dat het van groot belang is dat alle waterschappen voldoende tijd en gelegenheid hebben om tot standpuntbepaling te komen. De besluitvorming bij de waterschappen moet gaan over de inhoud van het voorstel en niet over de procedure. Verder acht het Uniebestuur het in dit traject verstandig en behulpzaam om de opvattingen van de afzonderlijke waterschappen met elkaar te delen, voordat discussie en besluitvorming in de ledenvergadering plaatsvindt. De finale besluitvorming in de ledenvergadering is verplaatst van 12 oktober naar 14 december. Voor het overige verwijzen wij u naar de ledenbrief van de Unie van 7 september 2018 met als kenmerk 97259/LH.

B. Algemene opmerkingen bij de voorstellen met vragen

1. De aanleiding voor aanpassing van het kostentoedelingssysteem waren o.a. de uitspraken van de OESO die wees op meer invulling geven aan het profijtbeginsel, het kostenveroorzakingprincipe en de vervuiler betaalt. Wij vragen ons af of het zo nadrukkelijk koppelen van het profijtbeginsel aan het watersysteembeheer ook zo door de OESO is bedoeld en of deze uitwerking correct is. Het principe van kostenveroorzaking is evenzo goed van toepassing en vanuit dat principe was een geheel nieuwe kostenverdeling niet nodig.

Vraag: Deelt D&H onze mening dat het profijtbeginsel een gezocht argument is en dat beter aangesloten had kunnen worden bij het (huidige) kostenveroorzakingsprincipe? Zo, niet wat zijn daarvoor dan uw argumenten?

Antwoord

Het pakket aan voorstellen dat het Uniebestuur aan de waterschappen heeft voorgelegd is tot stand gekomen door per waterschapsbelasting consequent te redeneren vanuit de leidende belastingprincipes die het beste bij de betreffende taak passen. De watersysteemheffing is al sinds jaar en dag gebaseerd op zowel het solidariteitsbeginsel als het profijtbeginsel. In de voorstellen die het Uniebestuur nu doet blijft dit het geval. Deze principes pasten en passen het beste bij deze heffing. Het profijtbeginsel wordt in de voorstellen van het Uniebestuur wel anders en nu zodanig ingevuld dat er naar haar oordeel een betere balans ontstaat tussen de mate van profijt en de omvang van de betaling. Ook de OESO heeft gewezen op het feit dat deze balans op dit moment niet optimaal is. Met de voorstellen wordt ingespeeld op de aanbevelingen van de OESO.

Het kostenveroorzakingsbeginsel is nooit van toepassing geweest in de watersysteemheffing en past naar onze mening ook niet bij deze heffing.

2. Door het onderbrengen van infra bij gebouwd en zo nodig natuur bij de categorie ingezetenen, waren de opgesomde problemen van het huidige kostentoedelingssysteem (waarde systeem) naar onze mening op relatief eenvoudige wijze opgelost. Toch is hiervoor niet gekozen en wordt nu een systeem voorgelegd dat de schijn van objectiviteit heeft, maar het niet is. Zonder duidelijkheid over de wijze van toerekening in het kader van het BBP is dit systeem niet werkbaar, erg subjectief als het om toerekening van kosten gaat, niet transparant en onnodig ingewikkeld en moeilijk uitlegbaar.
Vraag: welke argumenten voert D&H aan om indien ze dat wil, toch met dit nieuwe systeem van start te gaan als het bestaande systeem met eenvoudige aanpassingen de geconstateerde problemen oplost?

Antwoord

Zoals het rapport van de Commissie Aanpassing Belastingstelsel (CAB) aangeeft, heeft deze commissie op basis van zijn opdracht 'een betere invulling van het profijtbeginsel in de watersysteemheffing' uitgebreid onderzoek gedaan naar een groot aantal varianten voor de huidige kostentoedeling. Nadat daarbij de conclusie was getrokken dat die betere invulling binnen het huidige wettelijke regime niet mogelijk was, heeft de commissie varianten buiten het huidige regime onderzocht. Daarbij zijn ook varianten onderzocht waarbij waarde een belangrijke rol speelde om de totale kosten toe te delen aan de belanghebbende categorieën. De overall conclusie daarbij was dat varianten die voortborduren op waarde als verdeelmaatstaf voor het totaal aan kosten dat via de watersysteemheffing in rekening wordt gebracht er niet in slagen een goede balans te vinden tussen de mate van profijt en de omvang van de betaling. Het feit dat de economische waarde van een categorie hoog of laag is, dan wel toe- of afneemt wil namelijk niet per se zeggen dat de groep meer of minder profijt heeft bij de waterschapsvoorzieningen. Een andere conclusie die uit het traject kan worden getrokken is dat eenvoudige reparaties van het bestaande systeem geen oplossing bieden voor de knelpunten die dit huidige stelsel kent. Het voorgestelde Gebiedsmodel kent deze oplossing wel en kent in de kostentoedeling een veel bescheidener rol toe aan waarde, waarbij waarde ook nog eens een andere invulling krijgt.

3. De uitkomsten zoals verwoord in het bijlagenboek voor de drie "gebiedsmodellen" wijzen op extreme kostenverhogingen op basis van de technische berekening (forse tariefsprong voor landbouw en natuur). Hoe pakt de technische toerekening uit voor ons waterschap? Zijn deze extreme uitkomsten daadwerkelijk passend voor het gekozen profijtbeginsel?

Antwoord

Uit eerste technische berekeningen, die uit het gebiedsmodel rollen, zijn de nieuwe kostenaandelen voor Rijnland: Ingezetenen 47,5%: Gebouwd 35,7% en Ongebouwd: 16,8%. Dit betekent dat het tarief Ongebouwd uitkomt op €196,42 (nu €82,75) en voor Natuur €58,92 (nu €4,00). Zoals ook in het rapport van de CAB is verwoord, heeft het onderzoek van de commissie geleerd dat een betere toepassing van het profijtbeginsel, waarbij meer dan in het huidige stelsel het voorzieningenniveau bepalend wordt voor het kostenaandeel, er toe leidt dat een van de consequenties is dat het kostenaandeel van ongebouwd (agrarisch, wegen, spoorwegen, natuur, bouwpercelen, parken e.d.) groter wordt, zeker als er, zoals in het Gebiedsmodel, ook een expliciete kostentoedeling plaatsvindt van de kosten van waterkwaliteitsmaatregelen. Matiging van de uitkomsten van de technische berekening kan plaatsvinden via de bestuurlijke beleidsruimte (bandbreedte).

4. De beleidsruimte van plus of min 15% is bedoeld om meer bestuurlijke ruimte te krijgen om specifieke gebiedssituaties beter te kunnen honoreren. Is dat ook bedoeld om de uitkomsten van de technische analyse aan te passen omdat die uitkomsten voor bepaalde categorieën te extreem zijn t.o.v. de huidige lasten voor de betreffende categorie?

Vraag: Geeft dit tegelijkertijd ook niet aan dat het gekozen principe en daarmee het toegepaste BBP, niet goed toepasbaar is?

Antwoord

In zijn algemeenheid is de afwegingsruimte bedoeld om de algemene besturen voldoende mogelijkheden te geven om de specifieke gebiedsomstandigheden en taakuitoefening van een waterschap tot uitdrukking te brengen in de uiteindelijke kostenaandelen. Tot deze omstandigheden worden ook gerekend (het toegroeien naar) tarieven die aanvaardbaar zijn in het waterschapgebied, zodat gebruikmaking van de ruimte met deze achtergrond een voorbeeld is van de bestuurlijke overwegingen die in de finale fase van de kostentoedeling kunnen plaatsvinden.

In de nu voorliggende (BBP-)methode voor de technische, voorbereidende fase van de kostentoedeling is getracht zo goed mogelijk rekening te houden met de verschillen die er nu eenmaal tussen de waterschappen zijn. Het bestuur van een waterschap kan echter van mening zijn dat de resulterende kostenaandelen van de belanghebbende categorieën het specifieke van het eigen waterschap onvoldoende goed representeren. Dit kan voor een bestuur de aanleiding zijn om de uiteindelijke kostenaandelen anders vast te stellen dan de aandelen die uit de toepassing van de technische, voorbereidende fase volgden. Het gebruik van de bestuurlijke afwegingsruimte is een onlosmakelijk onderdeel van en dus inherent aan de voorgestelde kostentoedelingsmethode.

5. Deelt u onze mening dat de rol van de landbouw in het gehele watersysteembeheer van groot belang is voor zowel het landelijk gebied als voor de stad (overloopgebied, retentie, aantrekkelijk recreatiegebied etc.). Toch komen de bijdragen van de landbouw in natura in het BBP niet helder in beeld.

Vraag: op welke wijze denkt D&H invulling te kunnen geven aan deze prominente rol van de agrarische sector in het waterbeheer voor de stad en daarmee voor het waterschap? En hoe wordt dat voor ons waterschap inzichtelijk gemaakt?

Antwoord

Bij het invullen van de afwegingsruimte van plus en min 15 procentpunten kan een bestuur rekening houden met eventuele diensten die vanuit betalende categorieën ten behoeve van het waterbeheer worden geleverd. Zo kunnen bepaalde agrariërs en natuurterreinbeheerders verschillende diensten aan de waterschappen leveren, bijvoorbeeld in de vorm van 'bijdragen in natura' (zoals maaien en baggeren).

Het rekening houden met deze bijdragen vindt dus plaats in de bestuurlijke 'afwegingsfase' van de kostentoedeling en niet in de technische, voorbereidingsfase waarin de BBP-methodiek wordt gebruikt.

6. Twijfels zijn er bij ons ook over het extreem doorvoeren van het profijtbeginsel, terwijl de bekostiging van het waterschapsysteembeheer tevens gebaseerd is op solidariteit en kostenveroorzaking. Schijnbaar is dat beginsel, dat mede de basis vormt voor het draagvlak binnen het waterschap, in deze voorstellen grotendeels ter zijde geschoven.

Vraag: deelt u onze mening dat het element van solidariteit door het toepassen van het BBP als minder belangrijk weggeschoven wordt? Zo ja is dit in voldoende mate te corrigeren, zo ja hoe dan wel?

Antwoord

Het solidariteitsprincipe is zeker niet weggeschoven, integendeel, het is een belangrijke basis onder de huidige watersysteemheffing en blijft dat ook in de voorstellen van de Unie tot aanpassing van deze belasting. De watersysteemheffing is en blijft een hybride heffing met zowel elementen van solidariteit als elementen van profijt. De burgers van het waterschap (de ingezetenen) brengen het solidariteitsdeel van de heffing op, de eigenaren van onroerende zaken het profijtdeel. De keuze om de watersysteemheffing op zowel het solidariteits- als het profijtbeginsel te baseren, komt voort uit het feit dat het waterschap zowel maatregelen treft die aan een ieder in het gebied in min of meer gelijke mate ten goede komen (algemeen belang van de ingezetenen), als maatregelen treft die in het belang van een of meer specifieke groepen zijn (specifiek belang). Ook de verhouding tussen het solidariteitsdeel en het profijtdeel blijft in de voorstellen min of meer gelijk. Het kostenaandeel van de ingezetenen blijft zich in de basis baseren op de inwonerdichtheid en ligt tussen de 20% en 60%. De rest van de kosten wordt aan de eigenaren van gebouwd en van ongebouwd onroerend goed toegedeeld.

7. De uitwerking van het BBP via een aan te reiken handleiding ontbreekt nog steeds.

Vraag: Is het niet nodig dat er ook enige harmonie en afstemming is tussen de waterschappen? Naar onze mening ontbreekt dat op dit moment. Zo ja hoe is dit te organiseren.

Antwoord

In feite was de eerste versie van de handreiking eind juni beschikbaar voor de waterschappen. Op basis van de input van de waterschappen daarop tijdens een bijeenkomst op 4 juli jl. is in augustus jl. de aangepaste versie verschenen. Zowel de handreiking zelf als het proces waarlangs deze tot stand is gekomen hebben reeds tot de nodige afstemming tussen de waterschappen geleid. Dat proces gaat nog steeds door.

8. Wij betreuren het dat voor de nieuwe stoffen (zoals medicijnresten, micro plastics etc.) geen voorstellen zijn gedaan. Het was wel één van de overwegingen van OESO en het Ministerie om tot aanpassing van het financieringsstelsel te komen.

Vraag: Wat gaat u eraan doen om deze problematiek zo snel mogelijk op de agenda te krijgen en ingepast krijgt in het voorgestelde financieringsstelsel? Wat zou het opnemen van deze activiteiten gaan betekenen voor de verschillende categorieën?

Antwoord

De aanwezigheid van nieuwe stoffen in het oppervlaktewater is inderdaad één van de ontwikkelingen die door de OESO zijn genoemd om rekening mee te houden in de toekomstige financiering van het waterbeheer in ons land. De CAB heeft dit onderwerp dan ook zeker niet onbesproken gelaten. Voor het terugdringen van deze "nieuwe" stoffen in het oppervlaktewater kunnen verschillende vormen van aanpak worden gekozen. Bij voorkeur vindt dit plaats via bronaanpak, aangezien hierbij het effectiefst en efficiëntst voorkomen kan worden dat stoffen in het water komen. Als bronaanpak niet of slechts deels mogelijk blijkt, dan zullen de stoffen op een andere manier uit het afvalwater gehaald moeten worden voordat een lozing op oppervlaktewater plaatsvindt, bijvoorbeeld door de afvalwaterzuiveringsinstallaties van de waterschappen. Hiermee zijn uiteraard kosten gemoeid. Aangezien de beleidsdiscussie over zowel de aanpak als de bekostiging van maatregelen nu nog in volle gang is, vond de commissie en vindt de Unie het niet passend om vooruitlopend daarop al voorstellen te doen over een mogelijke specifieke verankering van de bekostiging in het belastingstelsel van de waterschappen. Vandaar dat hiervoor nu geen specifieke voorstellen zijn gedaan;

deze zouden de besluitvorming in de weg kunnen zitten. Als de beleidsdiscussie een stap verder is, kan ook de financiering weer worden opgepakt en zullen de waterschappen nadrukkelijk worden betrokken. Er is nu nog geen uitspraak te doen over de richting die hierbij wordt gekozen. Over de effecten voor de verschillende categorieën kan dan ook nog niets worden gezegd.

Volledigheidshalve merken wij nog op dat als een waterschap ervoor kiest om nu al met maatregelen op de zuivering (bijvoorbeeld een 'vierde trap') extra stoffen uit het afvalwater te halen, de kosten daarvan gewoon gedekt kunnen worden via het tarief van de zuiveringsheffing. In die zin werkt het feit dat er nu geen specifieke voorstellen op dit punt gedaan worden, ook niet belemmerend voor de voortgang in dit dossier.

9. Om voldoende draagvlak te behouden voor de aanpak "verbetering van bodem en waterkwaliteit" door de boeren, wordt zwaar ingezet op de bovenwettelijke maatregelen via o.a. DAW. Nu wordt in het voorgestelde bekostigingssysteem door de introductie van het 6^e basisproduct "waterkwaliteitsmaatregelen", op te brengen naar rato door landbouw, natuur en infra, een extra last neergelegd bij vooral de landbouw.

Vraag: Wordt hiermee de inzet op de maatregelen via DAW (en DAW plus) niet gefrustreerd? Zeker als dat ook gezien wordt tegen de achtergrond van de toenemende verontreiniging door o.a. medicijnresten?

Antwoord

Allereerst geldt dat er bij de kostentoedeling van het product 'waterkwaliteitsmaatregelen' ook een deel van de kosten aan de ingezetenen wordt toegedeeld en dat de categorie gebouwd via de verontreinigingsheffing op effluentlozingen en op riooloverstorten bijdraagt aan de kosten van het watersysteembeheer. Dit naast de kostentoedeling aan gebouwd van het product 'kwaliteitsbaggeren'. Het is dus zeker niet zo dat de voorstellen er vanuit gaan dat alle 'waterkwaliteitskosten' worden gedragen door ongebouwd. Of er uiteindelijk sprake is van een extra last voor de landbouw en de overige subcategorieën van het ongebouwd is niet op voorhand te zeggen. Dat zal afhangen van de besluitvorming in de individuele waterschappen.

Daarnaast geldt uiteraard dat het zeker niet de bedoeling is de ontwikkelingen die via DAW in gang worden gezet te frustreren. In het rapport van de CAB wordt ook aangegeven dat er vanuit de waterschappen grote waardering is voor de inspanningen die de sector via DAW en andere trajecten levert. Dat neemt allemaal niet weg dat er vanaf onbebouwde percelen uitspoeling van stoffen naar het oppervlaktewater plaatsvindt. Dit is inherent aan het gebruik van deze percelen, maar heeft wel een negatieve invloed op de waterkwaliteit. Het waterschap neemt maatregelen gericht op de waterkwaliteit die deze invloed mitigeert en zorgt dat wordt voldaan aan de geldende (deels) Europese normen. Met andere woorden, de maatregelen die het waterschap treft, stellen de eigenaren van de onbebouwde percelen in staat deze te gebruiken conform de functies die de percelen hebben. De kostentoedeling van dit product aan ongebouwd vindt dus plaats vanwege het profijt dat ongebouwd heeft van de waterkwaliteitsmaatregelen van het waterschap.

Tot slot geldt dat het waterschapsbestuur bij het vaststellen van het definitieve kostenaandeel binnen de afwegingsruimte van plus en min 15 procenten rekening kan houden met inspanningen t.b.v. het waterbeheer die door een (sub)categorie zelf worden geleverd. Met de inspanningen van de agrarische sector in het kader van het DAW zou op deze wijze door een bestuur rekening kunnen worden gehouden. Hierbij geldt dan wel dat de hele categorie ongebouwd hiervan profiteert.

C. Specifieke vragen m.b.t. toepassing gebiedsmodel en verdeling op basis van BBP

10. Is het logisch dat het aandeel voor de ingezetenen enkel wordt bepaald op basis van de inwonerdichtheid. Waarom is voor deze categorie niet op dezelfde wijze het kostenaandeel doorgerekend en toegepast als voor gebouwd en ongebouwd (dus op basis van BBP)?

Antwoord

Zoals het rapport van de CAB aangeeft, is deze variant wel door de commissie onderzocht; in het rapport is deze variant het 'BBP-model' genoemd. Als onderdeel van het onderzoek heeft een aantal waterschappen het BBP-model ook in de praktijk toegepast. Eén van de uitkomsten van dit onderzoek is dat de betreffende waterschappen het heel lastig vonden om het profijt te bepalen van de ingezetenen. Dit heeft natuurlijk te maken met het feit dat de ingezetenen een andersoortig belang hebben dan de eigenaren van onroerende zaken. Die uitkomst heeft er mede voor gezorgd dat in de huidige voorstellen het onderscheid tussen enerzijds het algemene belang van de ingezetenen en het daarbij behorende solidariteitsprincipe en anderzijds het specifieke belang van de eigenaren en het daarbij passende profijtbeginsel in de watersysteemheffing aanwezig blijft. Voor de bepaling van de omvang van het ingezetenenaandeel is in de voorstellen dicht gebleven bij de huidige systematiek die zich baseert op de bevolkingsdichtheid in een waterschap. Deze methode is goed uit te leggen en kan op draagvlak rekenen.

Vraag: Wat zouden de uitkomsten daarvan zijn geweest binnen ons waterschap?

Antwoord

Omdat de methode al door andere waterschappen is onderzocht en daarbij niet goed toepasbaar is gebleken, hebben wij dit ook zelf niet nader onderzocht.

11. Voor de toepassing van het BBP (nu zes basis producten) wordt nog steeds uitgegaan van de WOZ waarde als het gaat om de primaire en overige keringen. M.a.w. deze uitgangspunten worden ook in het gebiedsmodel niet losgelaten.
Vraag: In hoeverre blijft hier sprake van de solidariteit en in hoeverre en op welke wijze worden de kosten op basis van het Hoogwaterbeschermingsprogramma en het daarbij behorende Bestuursakkoord Water toegepast?
En zijn deze kosten wel zichtbaar te maken via het BBP systeem?

Antwoord

Bij de toedeling van de kosten van de genoemde twee van de in totaal zes basisproducten wordt uitgegaan van de waarde van gebouwd resp. ongebouwd. Voor gebouwd gaat het daarbij om de WOZ-waarde. Voor ongebouwd is de basis de waarde in het economisch verkeer van landbouwgrond. Die waarde wordt voor alle ongebouwde percelen (dus ook wegen en spoorwegen) gehanteerd, met uitzondering van natuur. Voor natuur geldt net zoals in het huidige systeem een waarde per ha die 20% van die van landbouwgrond bedraagt. De voorstellen voor het belastingstelsel veranderen niets ten aanzien van de financiële bijdragen van de waterschappen aan het Hoogwaterbeschermingsprogramma. Het grootste deel van deze bijdragen, die hun oorsprong vinden in het Bestuursakkoord Water, is en blijft het zogenoemde solidariteitsdeel, dat door de waterschappen in het HWBP wordt ingelegd en bedoeld is ter financiering van 90% van de uitgaven voor de versterkingen van de primaire waterkeringen. Het totaalbedrag aan solidariteitsbijdrage dat de waterschappen moeten betalen, wordt met behulp van twee verdeelsleutels over alle waterschappen verdeeld. Een waterschap weet precies wat het aan HWBP-solidariteitsbijdragen betaalt en deze kosten kunnen dan ook gewoon meelopen in de voorgestelde

kostentoedelingsmethode. De waterschappen beschouwen deze kosten als kosten van de primaire waterkeringen en als verdeelsleutel wordt de waarde van gebouwd resp. ongebouwd in het gebied gehanteerd.

12. Toerekening van kosten via BBP vindt o.a. plaats op basis van toerekening t.b.v. stedelijk of landelijk gebied (geldt o.a. voor baggeren, waterbeheer). Maar waar ligt de grens voor landelijk gebied? Ook in het landelijk gebied is stedelijke en dorpsbebouwing aanwezig.
Vraag: welke arbitraire keuze liggen hieraan ten grondslag?

Antwoord

De kostentoedeling van enkele producten vindt inderdaad plaats op basis van de kosten die het waterschap maakt in stedelijk gebied (toegedeeld aan gebouwd) resp. in landelijk gebied (toegedeeld aan ongebouwd). Voor de afbakening van 'stedelijk gebied' wordt de indeling en definiëring van 'Top 10 vector' aangehouden, zodat daarover geen misverstand kan bestaan. Landelijk gebied is het totale beheergebied van het waterschap minus (de oppervlakte van) het stedelijk gebied. Stedelijk gebied valt over het algemeen samen met de bebouwde kom.

Het klopt dat in landelijk gebied ook stedelijke en dorpsbebouwing aanwezig is. Als de gebieden waarin deze bebouwing staat overeenkomen met de definitie van Top 10 vector van stedelijk gebied, behoren zij tot het stedelijk gebied; zo niet, dan behoren ze tot het landelijk gebied. Omgekeerd komen in het stedelijk gebied ook ongebouwde percelen voor. Daarom is de keuze om de kosten die in het stedelijk gebied worden gemaakt aan gebouwd toe te delen en de kosten die in het landelijk gebied worden gemaakt aan ongebouwd goed te verdedigen. Hierbij geldt dat een waterschap bij het bepalen van de kosten waarop de uiteindelijke kostentoedeling plaatsvindt rekening kan houden met de mate waarin het watersysteem in landelijk gebied ten dienste staat van het stedelijk gebied en omgekeerd. Een voorbeeld is een waterberging die een waterschap in het landelijk gebied heeft aangelegd, maar is bedoeld om wateroverlast in de stad te voorkomen. De kosten van deze berging kunnen t.b.v. de kostentoedeling geheel of gedeeltelijk worden toegerekend aan de kosten van het stedelijk gebied en dus geheel of gedeeltelijk worden toegedeeld aan gebouwd.

13. Voor het basis product "baggeren" wordt volgens de toelichting in het bijlage boek gerekend met een gemiddeld prijs van stedelijk en landelijk gebied. Dat is vreemd als men bedenkt dat de kosten van baggeren in het stedelijke veel hoger zijn. Dan betaalt landbouw toch mee aan het stedelijk baggeren!
Vraag: Hoe is dit probleem in de berekening voor ons waterschap opgelost?

Antwoord

Het gaat hier om twee afzonderlijke baggerprijzen, één voor het stedelijk gebied en één voor het landelijk gebied. De prijs in het stedelijk gebied zal inderdaad over het algemeen een veelvoud zijn van de prijs in landelijk gebied. Bij het bepalen van de kosten in het stedelijk gebied (en dus voor de kostentoedeling aan gebouwd) wordt dus rekening gehouden met de (over het algemeen) hogere prijs in het stedelijk gebied. Er is derhalve geen sprake van meebetaling door de landbouw aan het stedelijk baggeren (tenzij het ongebouwd profiteert van het baggeren in het stedelijk gebied).

14. Voor de waterbeheerkosten gericht op de detail waterbeheersing, wordt uitgegaan van de verhouding stedelijk/landelijk gebied. U onderschrijft toch ook dat het landelijk gebied een belangrijke rol voor het stedelijk gebied speelt. M.a.w. de opvang van water in het landelijk gebied is zeker ook in het belang van de stad. Deze bijdrage in natura blijft niet alleen bij dit basisproduct, maar ook voor andere producten, sterk onderbelicht en ondergewaardeerd.

Vraag: op welke wijze worden in uw technische berekening deze aspecten meegenomen en gehonoreerd?

Antwoord

In de handreiking is bij de producten waar dit aan de orde kan zijn aangegeven dat een waterschap bij het bepalen van de kosten waarop de uiteindelijke kostentoedeling plaatsvindt rekening kan houden met de mate waarin de maatregelen in het landelijk gebied ten dienste staan van het stedelijk gebied en omgekeerd. Een voorbeeld is een waterberging die een waterschap in het landelijk gebied heeft aangelegd, maar is bedoeld om wateroverlast in de stad te voorkomen. De kosten van deze berging kunnen t.b.v. de kostentoedeling geheel of gedeeltelijk worden toegerekend aan de kosten van het stedelijk gebied en dus geheel of gedeeltelijk worden toegedeeld aan gebouwd.

15. Het opnemen van het 6^e basis product "waterkwaliteitsmaatregelen" is feitelijk de vertaling van de oorspronkelijke voorgestelde verontreinigingsheffing op diffuse verontreiniging. Alleen de baggerkosten worden gedeeld met gebouwd op basis van aandeel stedelijk gebied. De resterende kosten komen in het voorstel geheel voor landbouw, wegen en natuur (ongebouwd).

Vraag: Is deze veronderstelling juist als bedacht wordt dat in het huidige systeem de kosten verspreid zitten in veel meer basisproducten en dus door alle categorieën aan meebetaald wordt?

Antwoord

De introductie van het zesde basisproduct heeft inderdaad te maken met de effecten van diffuse verontreiniging op het oppervlaktewater, maar het gaat te ver om het feit dat in het voorstel de kosten van waterkwaliteitsmaatregelen expliciet worden toegedeeld aan de categorieën die profijt van deze maatregelen hebben een vertaling van een rechtstreekse heffing op deze verontreiniging te noemen (overigens is voor een dergelijke heffing nooit een concreet voorstel gedaan). Het is inderdaad zo dat de kosten van deze maatregelen op dit moment impliciet aan alle categorieën worden toegedeeld, maar ook het nu voorgestelde systeem gaat er vanuit dat alle categorieën de kosten van de maatregelen dragen; dat gebeurt nu wel meer expliciet. Bij de kostentoedeling van het product wordt ook een deel van de kosten aan de ingezetenen toegedeeld en voorts geldt dat de categorie gebouwd via de verontreinigingsheffing op effluentlozingen en op riooloverstorten bijdraagt aan de kosten van het watersysteembeheer, naast dat ook een deel van de kosten van het 'kwaliteitsbaggeren' aan gebouwd worden toegedeeld. Het voorgaande geeft aan dat met alle waterkwaliteitsversturende factoren uit het stedelijk gebied reeds in de heffingssystematiek rekening wordt gehouden. Langs deze lijn wordt voorgesteld om de resterende kostenpost binnen de watersysteemheffing volledig toe te delen aan het ongebouwd. Bij dat laatste geldt dat een waterschap de mogelijkheid heeft om in geval van bepaalde specifieke maatregelen waarvoor geldt dat gebouwd een profijt heeft dat niet reeds in de heffingssystematiek zoals hiervoor beschreven tot uitdrukking is gebracht, een deel van de kosten gemotiveerd aan het gebouwd toe te delen.

16. Op welke wijze kunt u rekening houden met de niet-beïnvloedbare verontreiniging van oppervlaktewater als o.a. een gevolg van kwel, nalevering, overstorten, lozing van effluent, gebiedsvreemd water van buiten ons waterschap etc.

Vraag: wordt door de introductie van het 6^e basisproduct ("waterkwaliteitsmaatregelen") niet veel te eenvoudig de kosten van deze maatregelen vooral bij de categorie ongebouwd neergelegd?

Antwoord

Zoals in de reactie op de vorige vraag is aangegeven gaat het nu voorgestelde systeem er vanuit dat alle categorieën de kosten van de

waterkwaliteitsmaatregelen van het waterschap dragen en niet alleen de categorie ongebouwd. Voor de in de vraag genoemde verontreiniging a.g.v. effluent- en riooloverstortlozingen wordt de verontreinigingsheffing van toepassing. Voorts realiseert het Uniebestuur zich dat er veelal sprake is van niet- (direct)beïnvloedbare invloed op de kwaliteit van het oppervlaktewater, omdat diffuse lozingen inherent aan het gebruik van percelen zijn. Dat neemt niet weg dat de lozingen een negatieve invloed op de waterkwaliteit hebben. Het waterschap neemt maatregelen gericht op de waterkwaliteit die deze invloed mitigeert en zorgt dat wordt voldaan aan de geldende (deels) Europese normen. Met andere woorden, de maatregelen die het waterschap treft, stellen de eigenaren van de percelen in staat deze te gebruiken conform de functies die de percelen hebben. Hoe groter de diffuse verontreiniging is, des te groter is het profijt dat aan de waterkwaliteits-maatregelen van het waterschap wordt ontleend.

17. Door de natuur onder te brengen bij de categorie ongebouwd zou dit voor landbouw als een voordeel gezien kunnen worden. Echter door de randvoorwaarde dat slechts 30% betaald moet worden door de natuureigenaren zelf en de overige 70% door de overige categorieën, leidt dat uiteindelijk tot een verzwaring van lasten voor de landbouw.

Vraag: Vindt u deze aanpassing passend bij het gekozen uitgangspunt van profijtbeginsel? En waarom wordt deze 70% niet onder gebracht bij de categorie ingezetenen, omdat natuur toch als een maatschappelijk goed beschouwd mag worden?

Antwoord

De bekostiging van 70% van de kosten die aan natuurterreinen worden toegedeeld door de drie betalende categorieën is niet op het profijtbeginsel gebaseerd, maar een aspect wat ook onderdeel is van het huidige stelsel en derhalve in de voorstellen behouden blijft. Ook in het huidige stelsel betaalt natuur zelf slechts een deel van de kosten die het waterschap voor natuur maakt¹ en worden de resterende kosten door de andere categorieën gedragen. Door het in de voorstellen onderbrengen van natuur binnen de categorie gebouwd en de eigen betaling van 30% van de kosten door natuur zelf betaalt natuur zelf meer en betalen de andere (sub)categorieën dus minder voor natuur in vergelijking met het huidige stelsel. Landbouw betaalt straks dus minder voor natuur dan in het huidige systeem. Wat het uiteindelijke effect voor de verschillende categorieën is, zal afhankelijk van de kostentoedeling van waterschap tot waterschap verschillen.

18. Bent u het eens dat meer bestuurlijke ruimte (max. plus of min 15%) voor gebied specifieke omstandigheden tegelijkertijd een meer politieke inkleuring krijgt waardoor tussen de waterschappen er sprake is van grotere ongelijkheid en minder transparantie?

Antwoord

Die opvatting delen wij niet. Naar ons oordeel is geen sprake van 'politieke inkleuring', maar van een 'bestuurlijke afweging' waarin het democratisch gelegitimeerde en uit alle belanghebbenden samengestelde waterschapsbestuur een openbare en transparante afweging maakt. Verschillen tussen waterschappen zijn inherent aan het gegeven dat het waterbeheer in Nederland in belangrijke mate decentraal wordt uitgevoerd en lokaal bestuurlijk wordt aangestuurd. Dat is nu zo en dat verandert niet met de voorstellen die nu voor het belastingstelsel worden gedaan. Hierbij worden de mogelijkheden voor besturen om lokaal

¹ Landelijk draagt natuur 2 miljoen euro bij aan de landelijke opbrengst van de watersysteemheffing van 1.467 miljoen euro.

maatwerk te bieden vergroot. Of dit tot grotere verschillen tussen waterschappen leidt, zal de tijd leren. Van minder transparantie zal geen sprake zijn.

D. Vragen m.b.t. de voorgestelde zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing

19. Het milieubeleid is sterk gericht op bronaanpak. In de CAB voorstellen wordt juist omwille van het eigen rendement van de rwzi uitgegaan van extra aanvoer van vuillast.

Vraag: Waarom is van dit gangbare milieubeleid afgestapt en hoe gaat ons waterschap hiermee om?

Antwoord

Dit beeld wordt niet herkend. Bronaanpak blijft van belang, zeker wanneer er sprake is van lozingen direct op het oppervlaktewater. Het binnen de zuiveringsheffing beter toepassen van het principe 'de kostenveroorzaker betaalt' betekent dat de door de lozer veroorzaakte kosten beter tot uitdrukking worden gebracht. Binnen het zuiveringsproces is voorts van belang dat sommige afvalwaterstromen ook waarde vertegenwoordigen. Dit wordt met het voorgestelde maatwerk beter tot uitdrukking gebracht. Het geheel aan voorstellen binnen de zuiveringsheffing draagt derhalve bij aan een zo doelmatig en derhalve ook kostenefficiënt verloop van het zuiveringsproces, zonder te miskennen dat bronaanpak van belang is en blijft.

20. In het CAB rapport wordt gezegd dat onderzoek gedaan moet worden naar de emissie vanuit de substraatteelt in relatie tot het heffingenniveau.

Vraag: Deelt u onze mening dat door de grote inspanningen vanuit de glastuinbouwsector op het terrein van verbetering waterkwaliteit (zie o.a. convenanten en bestuursovereenkomsten) dat zich dit niet moet beperken tot de substraatteelt maar onderzocht moet worden voor de gehele sector?

Antwoord

De glastuinbouwsector heeft verregaande bestuurlijke afspraken gemaakt over de emissies vanuit de substraatteelt. Deze afspraken houden (onder meer) in dat de emissies van stikstof en fosfaat op termijn (2027) worden teruggebracht tot nihil. Aangezien dit belangrijke parameters zijn voor de heffing, vormt dit een belangrijke aanleiding om te onderzoeken of deze emissie inderdaad wordt teruggebracht en of de heffing hiermee dan in lijn kan worden gebracht. Volgens onze informatie zijn voor andere vormen van teelt geen sectorale afspraken gemaakt die zien op de vermindering van de emissie van de genoemde heffingsparameters.

21. De eerder voorgenomen heffing van 1 ve/ha voor diffuse verontreiniging is afgevoerd. Wij steunen dat van harte omdat die heffing aanslag niet alleen een buitengewoon forse verhoging voor landbouw zouden betekenen, maar ook twijfelachtig is of dat had standgehouden bij de rechter (o.a. i.v.m. het oorzakelijk verband).

Vraag: heeft u nu ook het gevoel dat deze heffing geheel terug komt via het nieuw geïntroduceerde 6^e basisproduct t.b.v. de watersysteemkosten. Is het daarom een sigaar uit eigen doos?

Antwoord

Tijdens de consultatiefase is naar aanleiding van de aankondiging dat de CAB een heffing op diffuse verontreiniging vanuit landbouw onderzocht veelvuldig gehoord dat diffuse verontreiniging breder aan de orde is dan alleen bij de landbouw. Bovendien volgde uit de nadere analyse dat een heffing met handelingsperspectief – waarbij een prikkel op vermindering van de emissies is opgenomen – op dit moment niet uitvoerbaar via het belastingstelsel gerealiseerd kan worden.

Op basis van deze conclusies en de aanbevelingen van de OESO om beginselen als gebruiker, vervuiler, kostenveroorzaker en belanghebbende betaalt beter toe te passen is het stelsel opnieuw bekeken. Geconcludeerd is dat er door waterschappen weliswaar veel inspanningen worden gepleegd ten behoeve van de waterkwaliteit, maar dit niet expliciet tot uitdrukking komt in de watersysteemheffing. De kosten van de maatregelen worden derhalve niet op basis van de leidende beginselen in de watersysteemheffing toebedeeld aan de belanghebbende categorieën, maar verdisconteerd in de tarieven. Dit komt de transparantie en daarmee het waterbewustzijn niet ten goede. Door uitbreiding van de BBP-systematiek met een 6^e basisproduct komen deze maatregelen en daarmee samenhangende kosten wel expliciet in beeld. Bovendien komen in de kostentoedeling de profijtgebrekkende categorieën beter in beeld, wat naar verwachting het waterbewustzijn zal vergroten. Het voorstel komt hiermee tegemoet aan de behoefte om een handelingsperspectief te bieden en aan de vraag om alle relevante actoren te betrekken.

22. M.b.t. de riooloverstorten wordt een forfaitaire aanslag van 5 ve per overstort gehanteerd. Dit is berekend op basis van de totale landelijke vervuiling veroorzaakt door alle overstorten in Nederland.

Vraag: bent u met ons ook van mening dat deze gemiddelde berekening niet recht doet aan de werkelijke vervuiling en het feitelijk een goedkope afkoopsom is voor de gemeente?

Antwoord

Met het voorstel om een heffing in te stellen van 5 VE per overstortplaats van gemengde stelsels wordt de totale emissie vanuit deze stelsels door overstorten – uitgedrukt in heffingseenheden – in rekening gebracht. In die zin is dit derhalve zeker geen goedkope afkoopsom, maar het equivalent van de gemiddelde emissie. Om uitvoerbaarheidsredenen (onder andere hogere perceptiekosten) wordt aangesloten bij de gemiddelde emissie en niet bij de daadwerkelijke vervuiling per overstortplaats. Dat wordt overigens ook voor diverse andere categorieën (zoals huishoudens, kleine bedrijven en glastuinbouwbedrijven) gedaan.

Overige vragen

1. Wat doen we concreet voor Natuur? Wat is de onderbouwing van 30% ongebouwd?
2. Kunnen de kosten voor natuur ook buiten de heffing in rekening gebracht worden en zo ja hoe?
3. De Omgevingswet vraagt om sturen en betalen aan de voorkant (grondexploitatie). Dit staat naast de aanpassing van het belastingstelsel, maar wel van belang voor kosten beheersing. Welke rekenregels passen we daarvoor toe en hoe in de praktijk?
4. Hoe gaan we om met kosten in het buitengebied t.b.v. het stedelijk gebied, bv. waterbergingskosten?
5. Wegen lijken meer op ongebouwd, maar volgens mevr. Fierens horen ze juridisch bij gebouwd.
6. 20% van de bedrijven vervuilen, dat wordt losgelaten: waarom?
7. Beleid i.p.v. belastingen als instrument? Bv. in gesprek met IKEA over parkeerterreinen?
8. Vraag n.a.v. presentatie Hans Nederend: Wat is de onderbouwing voor de heffing voor riooloverstorten? Te vinden in de bijlage CAB, waar?

Antwoord

1. Veel waterschappen vinden dat de betaling door de natuurterreineigenaren en datgene wat het waterschap voor natuur doet niet goed in balans is. Aan de voorgestelde korting van 70% ligt geen onderbouwing ten grondslag.
2. Nee, alle kosten van het watersysteembeheer worden via de kostentoedeling doorgerekend aan de belastingcategorieën.
3. Naast het belastingstelsel hanteren waterschappen regelgeving met daarbinnen rekenregels. Een voorbeeld is de Rijnlandse keur met onder meer 25 uitvoeringsregels die als leidraad dienen voor adequaat watersysteembeheer (<https://www.rijnland.net/uw-loket/vergunningen/alle-regels-op-een-rij>). Bijvoorbeeld bij dempen van water moet de aanvrager water compenseren door te graven of betalen. Toepassen van deze en andere regels gebeurt waar mogelijk in overleg met burgers, bedrijven en andere 'regelplichtigen'.
4. In het gebiedsmodel kan bij het berekenen van de aandelen gebouwd en ongebouwd rekening worden gehouden met kosten buitengebied (bijv. waterbergingslocaties), die voor het stedelijk gebied worden gemaakt. Dit wordt bij het daadwerkelijk toepassen van het model verder uitgewerkt.
5. Wegen vallen op grond van de Waterschapswet en het Waterschapsbesluit onder de categorie ongebouwd.
6. Het CAB-voorstel gaat uit van andere methode, andere heffingsformule en vereenvoudiging en herijking van de tabel afvalwater coëfficiënten.
7. Ja, gedragsprikkel via beleid zijn effectiever dan via belastingheffing. Beleid leent zich er bij uitstek voor om motivatie te ontwikkelen of gedragsprikkel uit te delen, bijv. via vergunningsregels en bijbehorende handhaving.
8. Momenteel zijn riooloverstorten vrijgesteld van de verontreinigingsheffing, wat niet strookt met het beginsel de vervuiler betaalt. Voor een betere toepassing van dit beginsel is het voorstel om de riooloverstorten van gemengde stelsels met 5 v.e. per jaar te belasten. Voor een nadere toelichting en onderbouwing wordt verwezen naar blz. 47 van het eindrapport en blz. 46 (bijlage 13) van het bijlagenboek.

II Reeds eerder beantwoorde vragen.

Fractie Agrarisch & Bedrijven

• Vraag dhr. De Vries

Wat betekent het voorstel van het bestuur van de UvW over de aanpassing van het belastingstelsel van de waterschappen nu concreet voor de waterschapsheffing in de volgende situaties?

1. Een kwekerij volle grond in Boskoop 3 ha geen glas. Waarde WOZ € 600.000.
2. Een kwekerij containerteelt Boskoop 3 ha 7.500 meter glas. Waarde WOZ € 600.000.
3. Een kwekerij gemengd volle grond en containerteelt en 3.000 meter glas. Waarde WOZ € 600.000.

Antwoord

Wanneer het voorstel van het Uniebestuur leidt tot een besluit van de algemene ledenvergadering van 12 oktober 2018, zal dit voorstel bij de minister van Infrastructuur en Waterstaat worden neergelegd. Wanneer de minister dit voorstel opvolgt, zal dat op z'n vroegst in 2022 effect hebben op de waterschapsbelastingen. Er moet dus het nodige voorbehoud gemaakt worden voor wat er van het voorstel uiteindelijk uitmondt in nieuwe wetgeving, in dit geval een eventueel nieuw Waterschapsbesluit van de minister. De percentages van de huidige kostentoedeling zijn zoveel mogelijk gevolgd om de situaties vergelijkbaar te houden. Bovendien worden wijzigingen in de kostentoedeling volledig door de vv bepaald.

Kostenaandelen	2018 huidig stelsel	Gebruikt voor beoogd nieuw stelsel	Berekend nieuw gebieds- model	Maximale bestuurlijke bandbreedte
Ingezetenen	50,0%	50,0%	47,5%	33% - 60%
Gebouwd	43,5%	43,0%	35,7%	21% - 51%
Ongebouwd	6,4%	7,0%	16,8%	2% - 32%
Natuur	0,1%	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Bij de beantwoording van uw vraag gelden de volgende aannames:

- In alle drie de situaties is er alleen sprake van bedrijfsgebouwen en geen woonhuis;
- Situatie 2; genoemde 3 ha is vrijwel volledig bebouwd;
- Situatie 3; 3 ha is voor 4.000 / 7.500 aangemerkt als ongebouwd.

Hiermee rekening gehouden, geeft dat de volgende uitkomsten voor de door u beschreven situaties:

Situatie	Gebouwd	On- gebouwd	Water- systeem- heffing nieuw totaal	Water- systeem- heffing huidig	Mutatie in %	Zuiverings- heffing ten opzichte van huidige heffing
Kwekerij 1.	151	246	397	408	-2,7%	+ 16%
Kwekerij 2.	151	-	151	160	-5,6%	+ 16%
Kwekerij 3.	151	131	282	292	-3,4%	+ 16%

De zuiveringsheffing voor deze bedrijven zal stijgen. De huidige heffing is voor de genoemde modelbedrijven met deze gegevens niet precies te bepalen, maar wel bij u bekend. Gemakshalve kunt u daarom uitgaan van een gemiddelde stijging van 16% voor de zuiveringsheffing. Aangezien de heffingsformule wordt aangepast, zal het in de praktijk naar verwachting wat lager uitvallen.

Fractie Natuurterreinen

- *Vraag mevr. Stoop*

Wat betekent het voorstel van het bestuur van de UvW over de aanpassing van het belastingstelsel van de waterschappen nu concreet voor de waterschapsheffing voor natuurterreinen in ons waterschap?

Antwoord

Wanneer het voorstel van het Uniebestuur leidt tot een besluit van de algemene ledenvergadering van 12 oktober 2018, zal dit voorstel bij de minister van Infrastructuur en Waterstaat worden neergelegd. Wanneer de minister dit voorstel opvolgt, zal dat op z'n vroegst in 2022 effect hebben op de waterschapsbelastingen. Er moet dus het nodige voorbehoud gemaakt worden voor wat er van het voorstel uiteindelijk uitmondt in nieuwe wetgeving, in dit geval een eventueel nieuw Waterschapsbesluit van de minister.

Natuur is in het huidige bestel een afzonderlijke categorie die een aandeel van 0,1% heeft in de kosten van het watersysteembeheer (kostentoedeling). Voor de begroting 2018 betekent dat een tarief van € 4,00 per hectare. In het voorstel van de Unie blijft Natuur niet een afzonderlijke categorie, maar wordt ondergebracht bij de categorie Ongebouwd. Op het tarief ongebouwd wordt echter een korting van 70% toegepast, zodat het effect van deze maatregel gematigd wordt. Er is daardoor wel sprake van een aanzienlijke tariefstijging voor de eigenaren van natuurterreinen, maar deze wordt gematigd door toepassing van de korting.

Onderdeel van het voorstel van de Unie is een ruime bestuurlijke bandbreedte voor de kostentoedeling van 15 procentpunt naar boven en naar beneden per categorie. De VV heeft daardoor nog alle mogelijkheden om de kostentoedeling naar haar hand te zetten. Voor de nieuwe categorie Ongebouwd betekent dat een aandeel in de kosten tussen de 2% en 32%. Daarvan is het afhankelijk hoe uiteindelijk de waterschapslasten voor de natuurterreinen zullen uitvallen. Met de huidige informatie toegepast op 2018, zou het tarief van € 4 naar ca. € 24 per hectare gaan, wat een stijging van ca. 500% betekent. Hierbij is rekening gehouden met de genoemde korting van 70%. Met toepassing van de bestuurlijke bandbreedte is de ondergrens € 7 en de bovengrens € 110 per ha.

Fractie 50-plus• *Vragen dhr. Schols*

1. Worden de voorstellen uit het rapport van CAB doorgerekend m.b.t. ons waterschap en tijdig gepresenteerd aan de algemeen bestuursleden?
2. Kunt u in de rapportage speciale aandacht geven aan de aandachtspunten* zoals hierna gespecificeerd?
3. Wanneer worden de doorrekeningen bestuursbreed besproken?
4. Bent u van mening dat de kosten voor het waterbeheer nu eerlijker, duidelijker en duurzamer verdeeld worden over alle belanghebbenden, dus ook de 'ingezetenen' (OESO eis)?
5. Zal het beginsel "de vervuiler betaalt" toegepast worden, het rapport ademt het wel, maar is het wel zo (OESO eis)?
6. In hoe is voorgaande te rijmen met het verdwijnen van 1 VE voor de agrarische sector?
7. In hoe is voorgaande te rijmen met het verdwijnen van de diffuse verontreiniging?
8. In hoe is voorgaande te rijmen met het doorbelasten van het effluent van de AWZI's?

Antwoord

1. Op 15 juni heeft het Uniebestuur het definitieve rapport en haar daarop gebaseerde voorstel gepresenteerd. Dat was niet meer op tijd voor de laatste commissievergadering en de vv voor de zomervakantie. Daarom worden de resultaten op 29 augustus a.s. in een beeldvormende VV behandeld. Vervolgens wordt een concept-besluit op 12 september aan de Commissie BOD en op 26 september aan de VV voorgelegd. De ledenvergadering van de Unie wil op 12 oktober een besluit nemen over haar voorstel. De dijkgraaf kan dan het standpunt van de VV van Rijnland tijdig daarbij kenbaar maken.
2. In het voorstel aan de VV zal rekening worden gehouden met de door u aangedragen aandachtspunten voor zover deze informatie beschikbaar is of met een redelijke inspanning te achterhalen is. Deze aandachtspunten staan vermeld in de bijlage.
3. Zie onder 1).
4. In het OESO-rapport uit 2014 is geconstateerd dat principes als 'de gebruiker, vervuiler, kostenveroorzaker en belanghebbende betaalt' in de waterschapsbelastingen onvoldoende worden toegepast. In een aantal opzichten, niet in alle, is het gelukt omdat met het voorstel te verbeteren. Voorbeelden hiervan zijn:

Zuiveringsheffing (principe 'de kostenveroorzaker betaalt')

- Wijziging van de heffingsformule waarbij meer rekening wordt gehouden met gewenste en ongewenste stoffen op de afvalwaterzuivering;
- Aanpassing van het forfait van 1 of 3 v.e. zoveel mogelijk naar werkelijke aantallen;
- Afkoppelmaatregelen bekostigen uit de zuiveringsheffing;
- Anti-afhaakmaatregelen handhaven en prijsafspraken voor individuele afvalwaterstromen mogelijk maken.

Watersysteemheffing (profijtbeginself)

- Mogelijkheid om zgn. plusvoorzieningen door het waterschap in rekening te brengen bij de belanghebbenden;
 - Natuur blijft niet langer een zelfstandige categorie maar wordt ondergebracht bij de categorie Ongebouwd;
 - Een bestuurlijke bandbreedte van 15% naar boven en naar onder bij het bepalen van de kosten toedeling om aan de specifieke kenmerken van het waterschap tegemoet te komen.
5. Bij vraag 4. is dit bij de zuiveringsheffing al ten dele beantwoord. Daarnaast wordt voor de verontreinigingsheffing (principe 'de vervuiler betaalt') ook een aantal maatregelen voorgesteld:
 - Een heffing op effluentlozingen op eigen water;
 - Riiooloverstorten belasten met 5 v.e. per overstortlocatie per jaar.

- Net als onder vraag 4. Is het aan de VV om te beoordelen in hoeverre de CAB en de het daarop gebaseerde Unievoorstel erin is geslaagd om verbeteringen in het belastingstelsel aan te brengen die een aanpassing rechtvaardigen.
6. In het concept-advies van december 2017 is inderdaad een heffing voor de agrarische sector van 1 v.e. per hectare aan de orde gesteld. Dat zou inderdaad passen binnen het kostenveroorzakingsbeginsel. Op dat moment werd echter ook geconstateerd dat er geen draagvlak voor deze maatregel was vanwege het ontbreken van een handelingsperspectief, met andere woorden de betrokkenen kunnen hun heffing niet naar beneden brengen door bijv. afspoeling te verminderen.
 7. Op dit moment worden diffuse lozingen niet belast. Ook in de voorgestelde aanpassing worden diffuse bronnen niet specifiek belast. De Commissie heeft hiervoor geen maatwerkoplossing kunnen bedenken. Het is echter niet de bedoeling om deze vorm van verontreiniging buiten schot te laten. Toepassing van het zgn. Gebiedsmodel in de watersysteemheffing moet hiervoor enig soelaas bieden. Bij het berekenen van de aandelen over de categorieën wordt bijv. rekening gehouden met de maatregelen die nodig zijn om de effecten van diffuse lozingen te bestrijden.
 8. Het belasten van effluentlozingen van de eigen afvalwaterzuiveringen (awzi's) past binnen het principe 'de vervuiler betaalt'. Ook in het gezuiverde water bevinden zich immers altijd nog reststoffen die bijdragen aan een (verminderde) waterkwaliteit. Door aanvullende zuiveringsmaatregelen te nemen op de awzi's kunnen de waterschappen de hoogte van de heffing beïnvloeden.

Bijlage

Aandachtspunten bij doorrekening

- Vergelijking categorie bedrijven **stelselheffing** nu versus de nieuwe situatie
Zie de vergelijking van de praktijksituaties
- Vergelijking categorie ingezetenen, verandering
Zie de vergelijking van de praktijksituaties
- Verandering naar schatting van de heffing voor de 100 kleinste bedrijven
Dit wordt niet in deze vorm bijgehouden door de belastingorganisatie en is daarom niet te reproduceren.
- Verandering heffing voor de categorie ongebouwd, exclusief de natuur, wegen etc.
Zie de vergelijking van de praktijksituaties
- Uitleg over hoe het principe dat "de vervuiler betaalt", en "degene die profijt heeft betaald" bij de veranderingen eerlijker is toegepast.
Of de principes eerlijker zijn toegepast, is ter beoordeling aan het bestuur. In hoofdstuk 3 van het eindrapport is uiteengezet waarin de principes van de OESO zijn gevolgd.
- In hoeverre voldoet dit aan suggesties van de OESO en de opdracht.
Zie de voorgaande vraag.
- Uitleg verschil van de formule voor de **zuiveringsheffing** in de consultatieversie van het rapport versus die in de definitieve versie van het rapport.
De formule wordt in een bijlage bij het VV-voorstel toegelicht.
- Wordt dit verschil niet gebruikt als factor om ingezetenen meer te laten betalen en bedrijven minder?
Dat was in ieder geval geen vooropgezet plan bij het bepalen van de formule. De belangrijkste overwegingen waren praktische uitvoerbaarheid en minder milieubelasting.
- Vergelijking categorie bedrijven voor de **zuiveringsheffing** nu en in de nieuwe regeling, uitgesplitst naar tabelbedrijven, meetbedrijven en forfaitaire bedrijven.
Deze detailgegevens zijn in deze voorbereidende fase van een besluit nog niet beschikbaar.
- Een grote zorg is dat agrarisch en grote bedrijven netto veel minder lijken te gaan betalen (vermindering aantal tabelklassen) via het gekozen gebiedsmodel met daarbij gebruikte correctiepercentages. Wanneer er bedrijven zijn die misschien wel een ton minder gaan betalen m.b.t. vermindering tabelklassen kan dat macro voor het waterschap als geheel groot verschil uitmaken. Dit terwijl het genoten voordeel bij de werkzaamheden van het waterschap voor de betrokken bedrijven wel groot is (anderen kleine bedrijven en ingezetenen) draaien voor de rekening op. Is deze interpretatie correct?

Uit de berekende praktijksituaties blijkt dat vooralsnog niet. Agrarische bedrijven gaan in het algemeen iets minder betalen voor de watersysteemheffing maar dat geldt voor de meeste categorieën, o.a. door de verhoging van de verontreinigingsheffing. Het bestuur heeft na de berekeningen voor het gebiedsmodel nog veel ruimte (met de voorgestelde bandbreedten) ter beschikking om bij de kostentoedeling deze zelf in te vullen.

- de **verontreinigingsheffing** wordt volgens het voorstel nu ook in rekening gebracht voor het effluent van rioolzuiveringsinstallaties en voor riool-overstorten. Vindt u niet dat deze opbrengst zou gebruikt horen te worden voor maatregelen ten aanzien van het rioleringsstelsel en opruimen en voorkomen van verontreinigingen?

Dit is een bestuurlijke keuze die nu nog niet gemaakt is maar t.z.t. aan de orde kan komen. Het past binnen de geest van de OESO-aanbevelingen om het zuiveringsresultaat te verbeteren en riooloverstorten te voorkomen. Dit laatste is een taak van de gemeente.

- Het riool overstorten werd in de consultatieversie aangeslagen voor 3VE en nu voor 5VE.

Kunt U aangeven of daar meetgegevens ten aanzien van het volume en de concentratie van de verontreinigende stoffen aan te grondslag liggen - en zo ja kunnen wij die rapporten ontvangen?

Hieraan ligt een berekening ten grondslag die op blz. 47 van het eindrapport is genoemd en afgerond leidt tot 5 VE per overstortplaats.

- Zijn er gegevens over de lozingen van fosfor, stikstof, oxideerbare stoffen of andere verontreinigende stoffen op oppervlaktewater of in grondwater anders dan de zojuist genoemde? Is het niet zo dat die verontreiniging mogelijk zelfs ruim 2x zo groot is?

Deze zijn niet bij ons bekend.

- Zijn er meetgegevens voor lozing door o.a. uitspoeling vanuit de landbouw naar oppervlaktewater?

Er is nu niet voor gekozen om de diffuse lozingen, waarop u doelt, te belasten. Er zijn ook niet voldoende nauwkeurige gegevens over bekend. Omdat het net om puntbronnen gaat, valt dit lasten te bemeten. Het belangrijkste argument om nu niet tot het belasten ervan over te gaan, is het ontbreken van een handelingsperspectief, hetgeen een voorwaarde is om aan de OESO-uitgangspunten te voldoen. Vooralsnog wordt deze problematiek (ten dele) te zijn meegenomen door toepassing van het gebiedsmodel en de waterkwaliteitsmaatregelen die het waterschap treft in zijn beheergebied. Wel is aangekondigd nader onderzoek naar de diffuse verontreinigingen en de belastbaarheid ervan te verrichten.

- Klopt het dat 2VE per hectare een voorzichtige schatting is van de gemiddelde verontreiniging door de landbouw die ook in de consultatieversie is genoemd.

Zie het antwoord op de voorgaande vraag.